

Akcia: Ostredok
Lokalita: Veľká Fatra

Trasa A Prevýšenie: 980 m
Dĺžka trasy: 18,5 km
Čas bez prestávok: 7:15 hod.

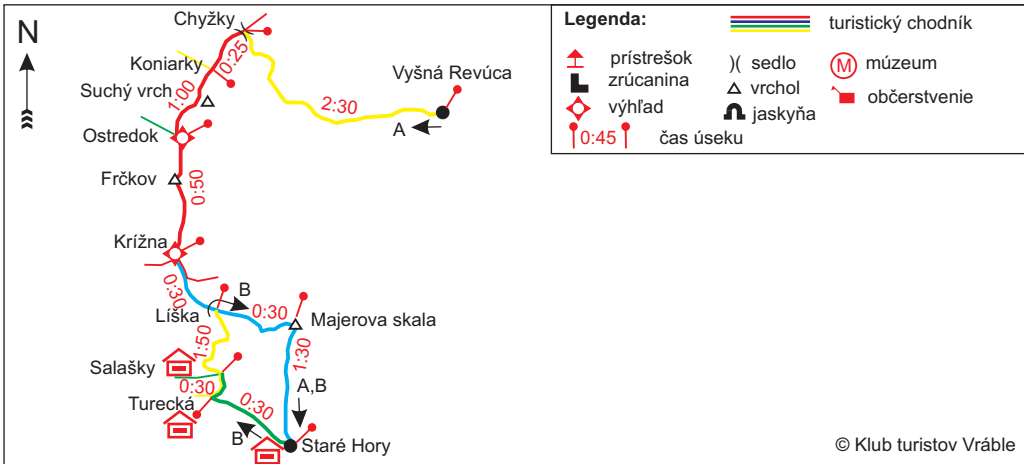
Trasa B Prevýšenie: 850 m
Dĺžka trasy: 10 km
Čas bez prestávok: 4:50 hod.
Zdroj: Turistická mapa VKÚ č. 121, Veľká Fatra

Dátum: 20.06.2009

Tiesňové volanie:
112

Vedúci akcie: Ján Gažo

Poznámky:

© Klub turistov Vráble

Trasa A: Vyšná Revúca - Chyžky 2:30 – Ostredok 3:55 - Križna 4:45 – Liška 5:15 - Majerova skala 5:45 - Staré hory 7:15

Trasa B: Staré Hory – Turecká 0:30 – Salašky 1:00 – Liška 2:50 – Majerova skala 3:15 – Staré Hory 4:45

Zaujímavosti: Ostredok - najvyšší vrch Veľkej Fatry, Turecká, Staré Hory – bryndzové halušky

Mapy: VKÚ č.121, ShoCart č.1084 a č.226

Veľká Fatra je krajinný celok geomorfologickej Tatransko-Fatranskej oblasti. Patrí medzi najrozsiahlšie jadrové pohoria Slovenska, kde sa zachovalo mnohotvárne a málo narušené prírodné prostredie. Žulové jadro vystupuje na povrch len v oblasti Smrekovice a Lubochnianskej doliny. Ostatnú časť územia budujú najmä usadené horniny druhohôr. Zo severu a východu ju ohraničuje Liptovská kotlina, zo západu Turčianska kotlina a z južnej strany sú to výbežky Kremnických vrchov. Celé pohorie má vysoký hlavný hrebeň, ktorý sa člení na dve rázsochy - Liptovskú a Turčiansku. V hlavnom hrebeni sa nachádza v minulosti komunikačne významné sedlo Veľký Šturec, ktoré oddeľuje dva podcelky: Zvolen na východe a Hôlna Fatra na západe.

V roku 1971 bolo územie Veľkej Fatry vyhlásené za chránenú krajinnú oblasť (CHKO) na rozlohu 60 610 ha. Nariadením vlády č. 140 zo 6. marca 2002 bola CHKO Veľká Fatra s účinnosťou od 1. apríla 2002 preklasifikovaná na národný park. Na území národného parku je zriadených viac maloplošných chránených území. Z nich je najstaršie Národná prírodná rezervácia Harmanecká tisina (1949), zriadená hlavne na ochranu tretiohorného reliktu tisu obyčajného, ktorý dnes dosahuje na území NP Veľká Fatra najmasovejší výskyt v rámci strednej Európy. Najkrajšie výhľadové vrcholy sú Rakytov, Križna, Skalná Alpa, Lysec, Klak a Šiprúň.

Ostredok (1 592 m n. m.) je najvyšší vrch Veľkej Fatry. Leží

v jej hlavnom hrebeni. Z vrcholu je krásny kruhový výhľad. Jeho jemne modelované svahy buduje mráznicke súvrstvie fatrikum. Mladšie horniny vystupujú v tektonických oknách na niektorých miestach v blízkosti Gaderskej doliny. Ostredok je prístupný po hrebeni z Križnej alebo z Ploskej po červenej značke a z Gaderskej doliny po zelenej značke.

Turecká sa nachádza 17 km severozápadne od Banskej Bystrice v pohorí Veľkej Fatry v nadmorskej výške 610 m.n.m na úpätí masívu Križnej (1574 m n. m.). Prvé zmienky o obci sú z roku 1563. Práve tom obdobi pre zvýšenie banskej ťažby, ale najmä zabezpečenie hút v Starých Horách a v Banskej Bystrici drevným uhlím, Banskobystrická komora začala osídľovať Starohorskú dolinu. Tak vznikli v okolí Starých Hôr nové banícke (Polkanová), drevorubačské a uhliarske osady (Turecká, Jelenc, Prašnica). Pôvodní obyvatelia Tureckej boli uhliari, ktorí páliili drevené uhlie pre okolité bane v Starohorskej doline. Po zániku baníctva na Starých Horách, zaniká v Tureckej aj uhliarstvo. V súčasnosti je Turecká predurčená svojou polohou k cestovnému ruchu, hlavne zimným športom a horskej turistike. Turecká dnes láka návštevníkov aj svojimi atrakciami. Pravidelne sa tu každoročne usporadúvajú unikátne už tradičné krňáčkové preteky dvojčlenných posádok na domácky vyrobených sedliackych saniach – krňáčkoch, ktoré vznikli v roku 1957 z podnetu miestnych občanov ako súčasť fašiangových zvykov. Stali sa vyhľadávanou zábavou ľudí prichádzajúcich sem zo širokého okolia i zahraničia. V posledných rokoch k nim pribudli aj Majstrovstvá sveta vo varení a jedení bryndzových halušiek.

Staré Hory ležia v údolí Starohorského potoka v Starohorských vrchoch, severne od Banskej Bystrice. Sú deliacou líniou medzi Nizkými Tatrami a Veľkou Fatrou. Obec sa prvýkrát spomína v roku 1536. Pozostáva z osád Horný Jelenc, Dolný Jelenc, Valentová, Rybô a Polkanová, roztrúsených po dolinách. Osady vznikli v 14.-15. storočí, buď pri baniach alebo uhliškách, pracujúcich pre miestnu huť. Baníctvo tu zaniklo v 19. storočí. Podrobnejšie informácie o baníctve, lesníctve, poľovníctve i čipkárstve sú zaznamenané v Kronike obce. Staré Hory

majú 487 obyvateľov. Touto dedinou vedie frekventovaná cesta európskeho významu a práve tadiaľto vedie cestu na obľúbenú destináciu Donovaly. Za 45 minút je možné sa peši dostať aj do Španej Doliny a to baníckou šachtou z roku 1614. Kedysi tu bol aj lyžiarsky vleč, ale ten sa časom zrušil. Nachádza sa tu aj skalný prírodný výtvor Majerova skala. Staré Hory sú na Slovensku známe ako katolícke pútnické miesto s históriou púti siahajúcou do 15 storočia, dominantným pôvodne gotickým kostolom Navštívenia Panny Márie z roku 1499, ktorý bol v roku 1722 prestavaný do barokového štýlu, v roku 1850 klasicisticky upravený. Kostol má ešte zachovalé pôvodné gotické klenby s lunetami, rokokovú kazateľnicu, aj sochu madony zo 16 storočia. Nachádzajú sa tu aj ďalšie cirkevné stavby: Kaplnka Svätej Anny, matky Panny Márie, z roku 1794. Križová cesta aj s kaplnkou Svätej trojice z 19. storočia. Na mieste údajného zjavenia v 15 storočí, v údolí nazývanom Studnička sa nachádza prameň a tiež kaplnka so sochou Panny Márie z kararského mramoru, ktoré sú hojne navštevované pútnikmi. Počas SNP sa tu odohrali viaceré tragické vojnové udalosti. Občania aktívne pomáhali partizánom aj povstaleckému vojsku. Sídliť tu poľná povstalecká nemocnica i štáb partizánskej brigády. Obec oslobodili vojaci rumunskej armády, ktorí boli súčasťou druhého ukrajinského frontu dňa 4.5.1945.

Križna, 1574m - významný dominantný vrchol Veľkej Fatry rozľahlého hôlného tvaru s kruhovým výhľadom.

Liška, 1445m – vrcholová stanica bývalej jednosedačkovej lanovky z Tureckej. V roku 2005 stanica vyhořela a tak v súčasnosti tu stoja iba ruiny objektu.

Majerova skala, 1283m - Je to obrovské bralo, visiace ako skalný balkón so zvislými stenami nad lesným podložíom, vzbudzujúce dojem, ako by ono bolo vrcholom. Výhľad je obmedzený na okolie Starohorskej doliny, sú tu najmä hĺbkové pohľady.

text: Ján Gažo ml.